

JAK ROZUMIEĆ ZRÓWNOWAŻONĄ TURYSTYKĘ?

PRZEWODNIK PO ZASADACH
ODPOWIEDZIALNEGO PODRÓŻOWANIA

Szanowni Państwo,

Z radością informujemy, że Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego realizuje projekt Akademia Zrównoważonej Turystyki dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach Programu „Nauka dla Społeczeństwa II”.

Głównym celem podjętych przez nas działań jest stworzenie platformy wiedzy, poprzez rozpoznanie opinii, a przez to oczekiwań i postaw odbiorców usług turystycznych, z jednoczesnym jej powiązaniem ze stroną podażową reprezentowaną przez sektor turystyczny, oraz akcentowaniem potrzeby implementacji założeń zrównoważonego rozwoju po obu stronach rynku turystycznego.

Nasz cel będziemy realizować poprzez różne aktywności, zaczynając od prowadzenia badań ukierunkowanych na rozpoznanie potrzeb oraz ocenę stopnia zadowolenia z aktualnej oferty turystycznej. W tym obszarze działań mieści się także konstatacja, że postępujący proces starzenia się społeczeństw europejskich wpływa bezpośrednio na rynek turystyczny. Seniorzy są rosnącą grupą potencjalnych uczestników turystyki, co stwarza konieczność identyfikacji profilu seniora turysty na potrzeby instytucji oferujących usługi w tym sektorze. Ponadto wpływ sektora turystycznego na gospodarkę pociąga za sobą odpowiedzialność za realizację celów zrównoważonego rozwoju. Warto nadmienić, że dotyczy to zarówno strony podażowej reprezentowanej przez sektor turystyczny, jak i popytowej związanej z konsumentami oferowanych w tym zakresie usług. Opisuując podstawowe wyzwania stojące przed branżą turystyczną, nie zapominamy o możliwościach związanych z nawiązywaniem więzi międzypokoleniowych, mających na celu zapobieganie zjawisku marginalizacji lub wykluczenia.

O planowanych przez nas badaniach oraz wydarzeniach, będziemy informować w newsletterach, publikowanych cyklicznie. Kwartalne wydawnictwo nosi tytuł Akademia Zrównoważonej Turystyki – Inspiracje i Wiedza. Zamyka się w kilku blokach tematycznych, tak aby czytelnicy mogli znaleźć interesujące informacje z różnych obszarów powiązanych z zakresem przedmiotowym naszego projektu:

I. Turystyka Okiem Naukowców. Zrozumienie turystyki oczami ekspertów: ich spostrzeżenia, analizy i rekomendacje dla branży i turystów.

II. Turystyka w Liczbach. Dane i statystyki, które pokazują, jak zmieniają się preferencje i potrzeby turystów w różnych grupach wieku.

III. Historie z Drogi. Relacje z podróży. Opisy podróży, które realizują idee zrównoważonego rozwoju – od turystyki lokalnej po międzynarodowe wyprawy. Przykłady zrównoważonych podróży (nie tylko), historie i doświadczenia turystów oraz relacje z inicjatyw turystycznych.

IV. Aktualności i Wydarzenia. Informacje o nadchodzących wydarzeniach, inicjatywach turystycznych oraz okazjach, aby promować odpowiedzialne podróżowanie.

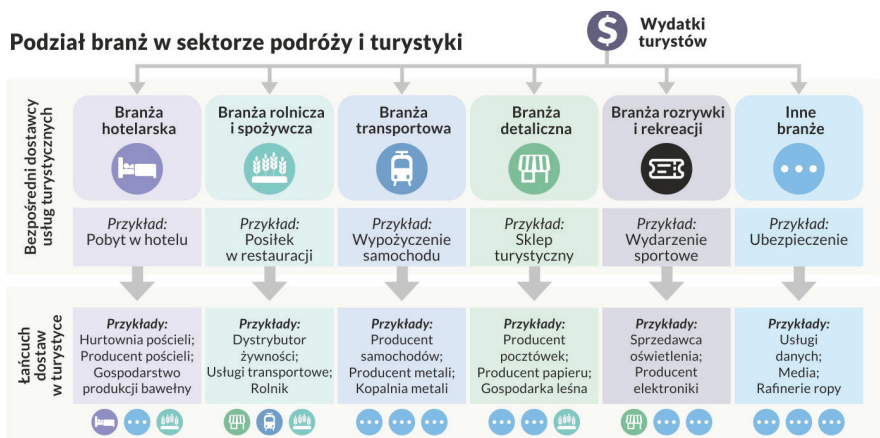
Zachęcamy do lektury!

Jednocześnie zachęcamy do współtworzenia newsletter'a i dzielenia się swoimi doświadczeniami oraz wiedzą. Chętnie zamieścimy informacje o publikacjach dotyczących zrównoważonej turystyki, relacje z podróży czy krótkie notki na temat prowadzonych badań.

JAK ROZUMIEĆ ZRÓWNOWAŻONĄ TURYSTYKĘ?

Światowa Organizacja Turystyki (2005) definiuje zrównoważoną turystykę jako turystykę, która spełnia potrzeby zarówno turystów, jak i regionów przyjmujących turystów, jednocześnie chroniąc je i wspierając możliwości ich rozwoju w przyszłości. Zrównoważona turystyka nie powinna być traktowana jako rodzaj produktu lub usługi, ale jako pewien etos wszystkich działań powiązanych z turystyką. Jako taka, jest integralną częścią wszystkich aspektów rozwoju turystyki i zarządzania, i nie powinna być traktowana jako element dodatkowy. Głównym celem zrównoważonej turystyki jest zachowanie ekonomicznych i społecznych korzyści wynikających z rozwoju turystyki przy jednoczesnym zmniejszeniu lub złagodzeniu niepożądanych oddziaływań na środowisko naturalne, historyczne, kulturowe lub społeczne. Cel ten osiągnąć jest poprzez równoważenie potrzeb turystów z potrzebami miejsc turystycznych.

Poprzez swój wpływ na stymulowanie aktywności gospodarczej, tworzenie miejsc pracy, promowanie rozwoju regionalnego, wspieranie lokalnych społeczności czy generowanie dochodów i wymianę walut, turystyka jest jednym z głównych kreatorów wzrostu gospodarczego (OECD, 2024; Khan et al., 2020; Sharida, Shaliza & Syafiqah, 2023).

Ten wzrost jest generowany na trzy sposoby:

1. **Bezpośredni:** reprezentuje początkowe skutki turystyki, takie jak wydatki turystów na zakwaterowanie, wyżywienie i rozrywkę. Jest to bezpośredni wkład działań związanych z turystyką w PKB i zatrudnienie.
2. **Pośredni:** odzwierciedla wtórne skutki w łańcuchu dostaw, gdzie przedsiębiorstwa turystyczne kupują towary i usługi od innych sektorów (np. rolnictwo w celu zaopatrzenia w żywność, budownictwo w celu zapewnienia infrastruktury hotelowej).
3. **Indukowany:** ujmuje skutki trzeciorzędne, które występują, gdy pracownicy i dostawcy w sektorze turystycznym wydają swoje zarobki na inne towary i usługi, co prowadzi do dalszej aktywności gospodarczej.

Ze względu na wielopłaszczyznowy charakter turystyki oraz różnorodny wpływ na inne branże, zrównoważony rozwój w turystyce można rozpatrywać na dwóch płaszczyznach. Pierwsza z nich dotyczy turystyki jako branży mającej wpływ na gospodarkę. Zgodnie z raportem World Travel & Tourism Council, opublikowanym w 2024 roku, sektor turystyczny ma bezpośredni wpływ na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ, poprzez generowanie miejsc pracy, zwłaszcza w krajach o niskich i średnich dochodach oraz wspierając zatrudnienie grup mniejszościowych (WTTC, 2024).

Druga odnosi się do zachowań podróżujących i ich wpływu na środowisko, w tym także na zmiany klimatyczne (Peeters, Çakmak & Guiver, 2024).

W tym obszarze spotykamy się z zagadnieniem overtourismu. Zgodnie z definicją Parlamentu Europejskiego z 2018 roku, nadmierna turystyka opisuje sytuację, w której wpływ turystyki w pewnych okresach i miejscach przekracza progi możliwości fizycznych, ekologicznych, społecznych, ekonomicznych, psychologicznych i/lub politycznych. Z kolei, zgodnie z badaniem przeprowadzonym przez Komisję Transportu i Turystyki Parlamentu Europejskiego (TRAN), precyzyjna definicja nadmiernej turystyki nie jest łatwa. Zjawisko to, ze swej natury, zależy od liczby odwiedzających, charakteru oraz czasu ich pobytu, a także od zdolności danego miejsca do przyjęcia turystów. Różne grupy interesariuszy, takie jak lokalni mieszkańcy, turyści czy przedsiębiorcy, mogą przedstawiać odmienne perspektywy w kontekście nadmiernej turystyki (Vagena, 2021).

Według badania McKinsey & Company oraz World Travel & Tourism Council (2017), główne problemy wynikające z nadmiernej turystyki obejmują alienację mieszkańców, pogorszenie jakości doświadczeń turystycznych, przeciążenie infrastruktury, szkody środowiskowe oraz zagrożenia dla kultury i dziedzictwa. Obecnie coraz więcej miast, takich jak Berlin, Praga, Santa Monica, Hongkong, Belfast, Wenecja, Rio de Janeiro, Barcelona, Szanghaj, Amsterdam, Palma de Mallorca, Lizbona, Reykjavik czy Dubrownik, zmagają się z konsekwencjami tego zjawiska (Colomb & Novy, 2016)

Zgodnie z powyższym, problem nadmiernej turystyki to złożone zagadnienie, które nie dotyka jedynie samych miejsc turystycznych zmagających się z napływem odwiedzających, lecz obejmuje także każdego członka społeczeństwa. Nadmierna turystyka może bowiem oddziaływać na spójność kulturową, społeczną, a nawet duchową danej destynacji. W obliczu stale rosnącego zainteresowania turystów odkrywaniem nowych smaków, zapachów i doświadczeń, wiele miejsc turystycznych stara się tak bardzo sprostać ich oczekiwaniom, że wypiera rodzime przedsiębiorstwa, lokalne wartości, postawy oraz tradycyjną kuchnię. Tym samym tracą one swoją autentyczność. Z tego względu kluczowe jest osiągnięcie harmonii między rozwojem turystyki a podejściem opartym na zasadach slow travel, w którym doświadczenie turystyczne nie opiera się wyłącznie na oczekiwaniach odwiedzających, ale dostosowuje się do specyfiki i charakteru lokalnego środowiska, uwypuklając jego unikalność. W konsekwencji najlepszym rozwiązaniem, które może stanowić alternatywę dla nadmiernej turystyki, jest stopniowe przejście do modelu turystyki zrównoważonej, zarówno w podejściu, jak i codziennych działaniach (Šenková, A., Kormaníková, E. & Matušíková, D., 2022).

Podsumowując, turystyka oddziałuje na jakość życia lokalnych społeczności, zarówno w pozytywny, jak i negatywny sposób. Po stronie korzyści często wskazuje się na wzrost gospodarczy, tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój dumy lokalnej, możliwość wymiany kulturowej oraz poprawę dostępności różnorodnych usług i infrastruktury. Jednak w wielu badaniach zwraca się uwagę na negatywne skutki, takie jak pogorszenie stanu zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców, degradacja środowiska naturalnego, wzrost kosztów życia, ograniczona dostępność obiektów publicznych oraz napięcia w relacjach społecznych. Dodatkowo, mieszkańcy często wyrażają niezadowolenie z charakteru oferowanych miejsc pracy oraz zbyt niskiego poziomu ich udziału w planowaniu i rozwoju turystyki. Należy podjąć wysiłki w celu zminimalizowania negatywnego wpływu turystyki, aby poprawić wsparcie społeczności dla rozwoju turystyki (Nopiyanı & Wirawan, 2021).

Według UNWTO turystyka ma potencjał, aby przyczynić się, bezpośrednio lub pośrednio, do wszystkich celów zrównoważonego rozwoju. W szczególności została uwzględniona jako cele w Celach 8, 12 i 14 dotyczących inkluzywnego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego, zrównoważonej konsumpcji i produkcji (SCP) oraz zrównoważonego wykorzystania oceanów i zasobów morskich.

JAKIE DZIAŁANIA MOŻEMY PODJĄĆ INDYWIDUALNIE JAKO TURYŚCI WDRAŻAJĄC ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO PODRÓŻOWANIA?

1 KONIEC Z UBÓSTWEM

Kupuj lokalne wyroby rękodzielnicze i produkty. Szanuj źródła utrzymania lokalnych sprzedawców i rzemieślników, płacąc uczciwą cenę.

2 ZERO GŁODU

Nie marnuj jedzenia. Staraj się zamawiać lub wypełniać talerz taką ilością jedzenia, jaką możesz zjeść, i unikaj resztek. Jeśli masz owoc lub przekąskę, której nie chcesz, nie wyrzucaj jej.

3 DOBRE ZDROWIE I JAKOŚĆ ŻYCIA

Skorzystaj z istniejących źródeł informacji na temat zdrowia (np. z Miejsca Obsługi Podróżnych, WHO itp.). Zaszczep się, ochronisz się przed chorobami, ale także pomożesz zdrowiu publicznemu.

4 DOBRA JAKOŚĆ EDUKACJI

Jeśli podczas swoich podróży zauważysz ciekawą inicjatywę lub projekt społeczny związany z prawami kobiet lub zmianami klimatu, podziel się nim, aby twoje środowisko mogło go również zobaczyć. Naucz się mówić kilka słów w lokalnym języku. Może to pomóc nawiązać kontakt z lokalną społecznością i jej mieszkańcami w bardziej znaczący sposób.

5 RÓWNOŚĆ PŁCI

Zgłoś wszelkie niewłaściwe lub dyskryminujące zachowania, których jesteś świadkiem nie tylko podczas podróży ale także w mediach społecznościowych.

6 CZYSTA WODA I WARUNKI SANITARNE

Zdobądź wiedzę na temat właściwych zachowań, związanych z wodą, globalnych problemów z jakością wody i jej niedoborem oraz odpowiednio dostosuj swoje zużycie.

7 CZYSTA I DOSTĘPNA ENERGIA

Przeprowadź małe badanie on-line i zatrzymuj się w miejscach lub kupuj tylko od firm, o których wiesz, że stosują zrównoważone praktyki i nie szkodzą środowisku.

8 WZROST GOSPODARCY I GODNA PRACA

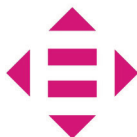
Nie kupuj podrobionych produktów ani przedmiotów, które są zabronione przez przepisy krajowe lub międzynarodowe. Korzystaj z wiedzy lokalnych przewodników.

9 INNOWACYJNOŚĆ, PRZEMYSŁ, INFRASTRUKTURA

Współpracuj z organizacjami pozarządowymi i sektorem publicznym, aby pomóc promować zrównoważony wzrost w krajach rozwijających się. Wyraź swoje myśli i zaproponuj innowacyjne pomysły, które mogą zrewolucjonizować i przynieść korzyści sektorowi turystyki i uczynić go bardziej zrównoważonym.

10 MNIJ NIERÓWNOŚCI

Wspieraj organizacje pozarządowe i organizacje międzynarodowe w walce z nierównościami i dziel się informacjami o ich pracach i projektach, aby zwiększyć świadomość w swoim środowisku. Wybierając lokalnego przewodnika, miejsce na pobyt lub posiłek, nie dyskryminuj żadnej osoby i bądź otwarty na rozważenie różnych opcji.

11 ZRÓWNOWAŻONE MIASTA I SPOŁECZNOŚCI

Jedź rowerem, idź pieszo lub korzystaj z transportu publicznego. Podróż samochodem zostaw na moment, gdy jest to absolutnie konieczne. Zabierz ze sobą własną torbę na zakupy. Zastąp plastikową torbę, torbami wielokrotnego użytku. Ograniczaj zużycie wody i energii, bierz krótsze prysznice i susz włosy na powietrzu, gdy tylko jest to możliwe.

12 ODPOWIEDZIALNA
KONSUMPCJA
I PRODUKCJA

Pozostaw tylko minimalny ślad i dobre wrażenie.
Kupuj lokalnie wykonane rękodzieło i produkty.
Kupuj towary pakowane w oszczędny sposób.

13 DZIAŁANIE
W DZIEDZINIE
KLIMATU

Zmniejsz swój wpływ na środowisko, będąc strażnikiem zasobów naturalnych, zwłaszcza wody i lasów. Przestań drukować potwierdzenia rezerwacji i karty pokładowe, zamiast tego miej cyfrowe kopie tych dokumentów.

14 ŻYCIE
POD WODĄ

Nie zaśmiecaj, niczym, co może zanieczyścić środowisko morskie. Zamawiając w restauracji, upewnij się, że oferują zrównoważone owoce morza.

15 ŻYCIE
NA LĄDZIE

Szanuj dziką przyrodę i jej naturalne środowisko.

16 POKÓJ
SPRAWIEDLIWOŚĆ
I SILNE
INSTYTUCJE

Kupuj produkty, które nie są wytwarzane z zagrożonych gatunków roślin lub zwierząt. Zbadaj miejsce docelowe, aby dowiedzieć się więcej o lokalnych zwyczajach tradycjach i warunkach społecznych. To świetny sposób na zbudowanie zrozumienia lokalnej społeczności i ekscytacji związanej z nadchodzącą przygodą. Szanuj prawa człowieka i chroń dzieci przed wykorzystywaniem.

17 PARTNERSTWA
NA RZECZ
CELÓW

Promuj Globalny Kodeks Etyki Turystycznej. Przestrzegaj krajowych praw i przepisów. Bierz udział w lokalnych aktywnościach na rzecz zrównoważonej turystyki.

ZRÓWNOWAŻONA TURYSTYKA: TRZY FILARY, JEDNO WYZWANIE

Zrównoważona turystyka coraz częściej pojawia się w dyskusjach dotyczących przyszłości globalnych podróży. Jej główną ideą jest znalezienie równowagi między korzyściami gospodarczymi, troską o społeczności lokalne a ochroną przyrody. Koncepcja ta opiera się na trzech wzajemnie powiązanych filarach: ekonomicznym, społecznym i środowiskowym (Streimikiene et al., 2021).

Filar ekonomiczny

Ekonomiczny wymiar zrównoważonej turystyki skupia się na tym, aby rozwój tej branży realnie wspierał lokalną gospodarkę. Obejmuje to m.in. tworzenie stabilnych miejsc pracy, wzmacnianie lokalnych firm czy rozbudowę infrastruktury służącej zarówno mieszkańcom, jak i odwiedzającym. Streimikiene i współautorzy (2021) zwracają uwagę, że turystyka może być impulsem rozwojowym dla regionów, o ile generowane zyski pozostają w danym miejscu, a nie trafiają głównie do globalnych podmiotów. Z kolei Palacios-Florencio et al. (2021) podkreślają znaczenie małych firm, które w wielu destynacjach są fundamentem odpornej i różnorodnej gospodarki turystycznej.

Filar społeczny

Społeczny filar zrównoważonej turystyki dotyczy jakości życia mieszkańców oraz zachowania lokalnej kultury. Cerveny (2022) wskazuje, że kluczowe są tu mechanizmy, które pozwalają społecznościom współdecydować o kierunku rozwoju ich regionu. Badania Palacios-Florencio et al. (2021) potwierdzają, że dobrze zarządzona turystyka może wzmacniać więzi społeczne, chronić dziedzictwo kulturowe oraz budować pozytywne relacje między turystami a gospodarzami.

Filar środowiskowy

W ujęciu środowiskowym zrównoważona turystyka wymaga odpowiedzialnego gospodarowania zasobami naturalnymi, ograniczania emisji oraz minimalizowania negatywnej ingerencji w środowisko. Gössling i Peeters (2015) przedstawiają dane dotyczące rosnącego wpływu transportu turystycznego na klimat, zwracając uwagę na konieczność redukcji śladu węglowego branży. Cerveny (2022) podkreśla natomiast, że planowanie turystyki powinno uwzględniać m.in. ładunek nośny środowiska oraz wspierać inwestycje w technologie oszczędzające energię i wodę. W praktyce zaniedbanie któregokolwiek z filarów prowadzi do trudnych konsekwencji – od degradacji środowiska po konflikty społeczne. Poniższe przykłady dobrze ilustrują, jak różnorodne mogą być skutki braku zrównoważonego zarządzania turystyką.

Wenecja (Włochy) – przeciążenie turystyczne i napięcia społeczne

Wenecja przez lata mierzyła się z nasilającym się zjawiskiem overtourismu, które szczególnie uwidoczniło się w drugiej dekadzie XXI wieku. Każdego roku do miasta przybywało ponad 25 milionów turystów, czyli liczba kilkusetkrotnie przewyższająca liczbę stałych mieszkańców. Przy populacji wynoszącej około 50 tysięcy osób tak ogromna presja turystyczna nie tylko znacząco wpływała na codzienne funkcjonowanie miasta, ale także stopniowo zmieniała jego społeczno-ekonomiczną strukturę. Wzrost cen usług, żywności oraz mieszkań sprawiał, że coraz więcej weneccjan decydowało się na wyprowadzkę na stały ląd, co przyspieszało wyludnianie centrum historycznego. Proces ten był szczególnie widoczny w dzielnicach najczęściej odwiedzanych przez turystów, gdzie lokale mieszkalne przekształcano w apartamenty krótkoterminowe, a tradycyjne sklepy zniknęły, ustępując miejsca punktom nastawionym wyłącznie na ruch turystyczny.

Duża liczba odwiedzających obciążała również miejską infrastrukturę. Historyczne budynki, mosty i nabrzeża nie były przystosowane do ciągłego, masowego użytkowania. Dodatkowym problemem okazał się transport wodny – zarówno w postaci popularnych vaporetto, jak i motorówek obsługujących ruch turystyczny. Fale generowane przez łodzie przyczyniały się do erozji fundamentów budynków, co w dłuższej perspektywie stanowiło zagrożenie dla zachowania dziedzictwa architektonicznego miasta.

Najbardziej widocznym symbolem narastającej presji stały się ogromne statki wycieczkowe wpływające do laguny. Ich obecność budziła sprzeciw zarówno ze względu na wpływ na krajobraz i zabytki, jak i na kwestie środowiskowe. Statki te generowały duże ilości emisji oraz tworzyły silne fale niszczące delikatną strukturę laguny, co wywoływało protesty mieszkańców i organizacji społecznych. Demonstracje pod hasłem „No Grandi Navi” stały się jednym z najbardziej rozpoznawalnych przejawów sprzeciwu wobec masowej turystyki.

Ciekawostki o Wenecji (Fot. Stefano Mazzola/Getty Images)

Jak zauważają Bertocchi i Camatti (2022), narastająca presja doprowadziła do konieczności wdrażania działań naprawczych oraz poszukiwania nowych modeli zarządzania odwiedzalnością. Władze miasta zaczęły wprowadzać regulacje mające na celu ograniczenie liczby turystów jednodniowych, a także podjęły decyzję o zakazie wpływania największych statków wycieczkowych do historycznego centrum.

Machu Picchu (Peru) – erozja i degradacja środowiska

Rosnąca popularność słynnego szlaku Inca Trail przez wiele lat była jednym z głównych czynników napędzających turystykę w regionie Cusco, ale jednocześnie stała się poważnym zagrożeniem dla samego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Tysiące turystów pokonujących trasę każdego dnia powodowało stopniowe niszczenie wąskich, kamiennych ścieżek, które – choć niezwykle trwałe jak na swoje historyczne pochodzenie – nie były przystosowane do tak intensywnego ruchu. Erozja gleby, wydeptywanie roślinności oraz zanieczyszczenie otoczenia stały się problemami na tyle poważnymi, że zaczęły mieć wpływ na stabilność niektórych odcinków trasy. Równocześnie przeciążeniu ulegał sam kompleks Machu Picchu. Delikatna struktura tarasów rolniczych oraz zabudowy inkaskiej wymaga stałej ochrony, tymczasem liczba odwiedzających w kluczowych sezonach przekraczała możliwości miejsca. Nasilający się ruch turystyczny prowadził do przyspieszonej degradacji stanowiska archeologicznego – od mikrouszkodzeń kamiennych konstrukcji po zwiększenie ryzyka osuwisk spowodowanych erozją. UNESCO już w pierwszych latach XXI wieku zaczęło wyrażać poważne obawy o przyszłość Machu Picchu, uznając, że dalszy brak działań może doprowadzić do wpisania obiektu na listę zagrożonych miejsc światowego dziedzictwa. Organizacja podkreślała konieczność wprowadzenia skutecznego systemu kontroli liczby turystów oraz ścisłego monitoringu oddziaływania odwiedzin na lokalny ekosystem. W odpowiedzi rząd Peru wprowadził szereg zmian mających na celu ochronę zarówno szlaku, jak i samego stanowiska. Najważniejsze z nich obejmowały codzienne limity turystów, obowiązkowe rezerwacje i konieczność korzystania z licencjonowanych przewodników. Ograniczenia te, choć początkowo budziły kontrowersje, okazały się niezbędne dla zachowania integralności jednego z najważniejszych zabytków Ameryki Południowej. Jak opisują Zorn i Farthing (2007), wdrożone rozwiązania stały się przykładem działań, które łączą ochronę dziedzictwa z odpowiedzialnym zarządzaniem rosnącym ruchem turystycznym.

Boracay (Filipiny) – skutki braku kontroli nad rozwojem

Boracay przez wiele lat uchodziła za jedno z najpiękniejszych miejsc turystycznych w Azji Południowo-Wschodniej. Dynamiczny wzrost popularności wyspy przyciągał zarówno turystów, jak i inwestorów, jednak rozwój ten przebiegał w sposób niemal całkowicie niekontrolowany. W krótkim czasie powstały setki hoteli, barów i restauracji, z których duża część nie była wyposażona w odpowiednie systemy kanalizacyjne ani urządzenia do gospodarki odpadami. W rezultacie ścieki z wielu obiektów trafiały bezpośrednio do przybrzeżnych wód, co prowadziło do pogarszania się jakości środowiska morskiego, utraty bioróżnorodności i degradacji raf koralowych. Jednocześnie szybki rozwój gospodarczy napędzany turystyką nie przekładał się na długoterminową stabilność ekonomiczną. Lokalne władze przez lata nie nadążały z tworzeniem infrastruktury, która mogłaby podoląć rosnącej liczbie turystów. Brak odpowiednich regulacji oraz kontroli inwestycji sprawiał, że zyski często koncentrowały się w rękach dużych przedsiębiorców, podczas gdy koszty środowiskowe ponosiła społeczność lokalna. Sytuacja stała się na tyle poważna, że w 2018 roku rząd Filipin podjął decyzję o czasowym zamknięciu wyspy dla turystów. Trwająca sześć miesięcy przerwa była konieczna, aby przeprowadzić gruntowne prace naprawcze: uporządkować system gospodarki ściekowej, zlikwidować nielegalne zabudowania, odtworzyć częściowo zniszczone ekosystemy i wdrożyć bardziej rygorystyczne zasady ochrony środowiska. Zamknięcie Boracay stało się symbolicznym dowodem na to, jak poważne mogą być konsekwencje braku planowania oraz nadzoru w obszarze turystyki. Jak zauważają Pata i Hizarci (2023), przypadek Boracay jest dziś często przytaczany jako jedno z najbardziej wyrazistych ostrzeżeń przed skutkami niekontrolowanej ekspansji turystycznej – zwłaszcza w miejscach o wrażliwych ekosystemach, które są jednocześnie kluczowym zasobem i podstawą ich atrakcyjności.

<https://www.ttgasia.com/2018/09/14/boracay-to-reopen-next-month-but-rehabilitation-not-in-place/>

Barcelona (Hiszpania) – napięcia wynikające z gwałtownego wzrostu odwiedzin

Rozwój platform wynajmu krótkoterminowego, takich jak Airbnb czy HomeAway, w krótkim czasie znacząco zmienił rynek mieszkaniowy Barcelony. W wielu dzielnicach, zwłaszcza w Ciutat Vella, Eixample i Barceloneta, właściciele zaczęli masowo przekształcać mieszkania przeznaczone wcześniej na długoterminowy wynajem w apartamenty turystyczne. Spowodowało to gwałtowny spadek dostępności lokali dla mieszkańców oraz wzrost czynszów, który w niektórych częściach miasta sięgał kilkudziesięciu procent w ciągu kilku lat. Dla wielu barcelończyków sytuacja stała się na tyle uciążliwa, że zaczęto mówić o wypieraniu ludności lokalnej przez turystów – zjawisku określanym jako gentryfikacja turystyczna. Narastająca presja wywołała konflikty społeczne, które przejawiały się zarówno w codziennych napięciach między mieszkańcami a przyjezdnymi, jak i w organizowanych na dużą skalę protestach. Mieszkańcy zwracali uwagę nie tylko na rosnące koszty życia, lecz także na problemy takie jak hałas, przeciążenie infrastruktury miejskiej oraz poczucie utraty kontroli nad przestrzenią publiczną. W odpowiedzi na te nastroje władze miasta zdecydowały się wprowadzić szereg regulacji. Najważniejsze z nich obejmowały ograniczenia dotyczące liczby licencji na najem turystyczny, intensywne kontrole nielegalnych wynajmów oraz obowiązek rejestracji mieszkań udostępnianych turystom. Wprowadzono także Plan Especial Urbanístico de Alojamientos Turísticos (PEUAT), którego celem było uporządkowanie rynku i ograniczenie chaotycznego rozwoju turystyki w najbardziej obciążonych częściach Barcelony. Jak wskazują Milano, Cheer i Novelli (2019), doświadczenia Barcelony stały się jednym z najlepiej udokumentowanych przykładów konsekwencji niekontrolowanego rozwoju najmu krótkoterminowego w Europie – i ważnym argumentem w debacie o potrzebie regulacji podobnych platform w innych miastach świata.

Galapagos (Ekwador) – zagrożenie dla unikalnych ekosystemów

Turystyka na Galapagos od dziesięcioleci przyciąga osoby zainteresowane wyjątkową przyrodą archipelagu, jednak jej szybki rozwój zaczął wywierać coraz silniejszą presję na lokalne ekosystemy. Jednym z najpoważniejszych problemów stało się wprowadzanie gatunków inwazyjnych, które często trafiały na wyspy przypadkowo – w bagażu turystów, wraz z dostawami żywności lub na pokładach statków zaopatrujących ośrodki turystyczne. Gatunki te, pozbawione naturalnych wrogów, mogły zagrażać endemicznym organizmom, które stanowią podstawę unikalnej bioróżnorodności Galapagos i sprawiają, że archipelag ma wyjątkową wartość naukową. Równocześnie dynamiczny wzrost liczby odwiedzających oznaczał zwiększone zużycie zasobów naturalnych, szczególnie wody i energii. Wyspy charakteryzują się ograniczonym dostępem do słodkiej wody, a proces jej pozyskiwania jest kosztowny i obciążający dla środowiska. Wraz z rozwojem infrastruktury turystycznej – hoteli, restauracji i transportu – wzrastało także zapotrzebowanie na energię, co w praktyce oznaczało większe wykorzystanie generatorów diesla, zwiększających emisję i ryzyko zanieczyszczeń. UNESCO wielokrotnie alarmowało, że rosnący ruch turystyczny, jeśli nie będzie odpowiednio regulowany, może doprowadzić do nieodwracalnych zmian w delikatnych ekosystemach archipelagu. Wskazywano, że Galapagos – mimo statusu rezerwatu biosfery – stają się coraz bardziej narażone na wpływy zewnętrzne, które mogą podważyć podstawy ich wyjątkowości (Burbano et al., 2022). W odpowiedzi na te obawy władze Ekwadoru zaczęły stopniowo zaostrzać przepisy dotyczące liczby turystów, zasad funkcjonowania obiektów noclegowych oraz sposobu organizacji wycieczek. Wprowadzono m.in. limity odwiedzin określonych wysp i szlaków, obowiązek korzystania z licencjonowanych przewodników oraz bardziej restrykcyjne protokoły dotyczące dezynfekcji i kontroli bagażu. Działania te miały na celu zmniejszenie presji na środowisko i zapewnienie, że turystyka – kluczowe źródło dochodów archipelagu – nie doprowadzi do jego degradacji.

MATT MOYER Getty Images

Zrównoważona turystyka stanowi jedno z kluczowych wyzwań współczesnego rozwoju sektora turystycznego, ponieważ wymaga jednoczesnego uwzględnienia interesów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Jak pokazują przedstawione rozważania teoretyczne oraz studia przypadków, trwałość turystyki zależy od zachowania równowagi pomiędzy tymi trzema filarami. Zaniedbanie któregokolwiek z nich prowadzi do poważnych konsekwencji – od degradacji środowiska naturalnego, przez konflikty społeczne, aż po osłabienie długoterminowych korzyści ekonomicznych.

Przykłady Wenecji, Barcelony czy Boracay ukazują, że niekontrolowany wzrost liczby odwiedzających może destabilizować lokalne społeczności, podnosić koszty życia i prowadzić do utraty tożsamości miejsc zamieszkania. Z kolei Machu Picchu i Galapagos dowodzą, że szczególnie wrażliwe obszary przyrodnicze i kulturowe wymagają ścisłych regulacji, limitów odwiedzin oraz stałego monitoringu oddziaływania turystyki na środowisko. Wdrożone tam działania ochronne pokazują, że odpowiedzialne zarządzanie ruchem turystycznym jest możliwe, choć często wiąże się z trudnymi decyzjami politycznymi i społecznymi.

Analiza wskazuje jednoznacznie, że zrównoważona turystyka nie polega na hamowaniu rozwoju, lecz na jego świadomym kształtowaniu. Skuteczne strategie wymagają długofalowego planowania, zaangażowania społeczności lokalnych oraz konsekwentnego egzekwowania regulacji. Tylko takie podejście pozwala traktować turystykę nie jako czynnik degradacji, lecz jako narzędzie wspierające ochronę dziedzictwa, dobrostan mieszkańców i stabilność ekonomiczną destynacji w długiej perspektywie.

ŹRÓDŁA

- Bertocchi, D., & Camatti, N. (2022). Tourism in Venice: mapping overtourism and exploring solutions. In *A research agenda for urban tourism* (pp. 107–125). Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781789907407.00013>
- Burbano, D. V., Valdivieso, J. C., Izurieta, J. C., Meredith, T. C., & Ferri, D. Q. (2022). "Rethink and reset" tourism in the Galapagos Islands: Stakeholders' views on the sustainability of tourism development. *Annals of Tourism Research Empirical Insights*, 3(2), 100057. <https://doi.org/10.1016/j.annale.2022.100057>
- Cervený, L. K. (2022). Sustainable recreation and tourism: Making sense of diverse conceptualizations and management paradigms. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 38, 100520. <https://doi.org/10.1016/j.jort.2022.100520>
- Gössling, S., & Peeters, P. (2015). Assessing tourism's global environmental impact 1900–2050. *Journal of Sustainable Tourism*, 23(5), 639–659. <https://doi.org/10.1080/09669582.2015.1008500>
- Milano, C., Novelli, M., & Cheer, J. M. (2019). Overtourism and degrowth: A social movements perspective. *Journal of sustainable tourism*, 27(12), 1857–1875. <https://doi.org/10.1080/09669582.2019.1650054>
- Palacios-Florencio, B., Santos-Roldán, L., Berbel-Pineda, J. M., & Castillo-Canalejo, A. M. (2021). Sustainable Tourism as a Driving force of the Tourism Industry in a Post-COVID-19 Scenario. *Social indicators research*, 158(3), 991–1011. <https://doi.org/10.1007/s11205-021-02735-2>
- Pata, U. K., & Hizarci, A. E. (2023). Investigating the environmental Kuznets curve in the five most complex countries: Insights from a modified ecological footprint model. *Energy & Environment*, 34(8), 2990–3019. <https://doi.org/10.1177/0958305X221120255>
- Saengsupavanich, C. (2019). Willingness to restore jetty-created erosion at a famous tourism beach. *Ocean & Coastal Management*, 178, Article 104817. <https://doi.org/10.1016/j.ocecoaman.2019.104817>
- Sæþórsdóttir, A. D., & Tverijonaite, E. (2024). Wilderness as tourism destination: Place meanings and preferences of tourism service providers. *Sustainability*, 16(9), 3807. <https://doi.org/10.3390/su16093807>
- Streimikiene, D., Svagzdienė, B., Jasinskas, E., & Simanavicius, A. (2021). Sustainable tourism development and competitiveness: The systematic literature review. *Sustainable development*, 29(1), 259–271. <https://doi.org/10.1002/sd.2133>
- Zorn, E., & Farthing, L. C. (2007). Communitarian tourism hosts and mediators in Peru. *Annals of tourism research*, 34(3), 673–689. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2007.02.002>

ZRÓWNOWAŻONA TURYSTYKA: TRZY FILARY, JEDNO WYZWANIE

Zrównoważona turystyka dąży do równowagi między korzyściami gospodarczymi, troską o społeczności lokalne, a ochroną przyrody

FILAR EKONOMICZNY

- ✓ Tworzenie stabilnych miejsc pracy
- ✓ Wspieranie lokalnych firm
- ✓ Rozwój infrastruktury

FILAR SPOŁECZNY

- ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców
- ✓ Ochrona dziedzictwa kulturowego
- ✓ Angażowanie społeczności

FILAR ŚRODOWISKOWY

- ✓ Ochrona zasobów naturalnych
- ✓ Redukcja zanieczyszczeń
- ✓ Działania na rzecz klimatu

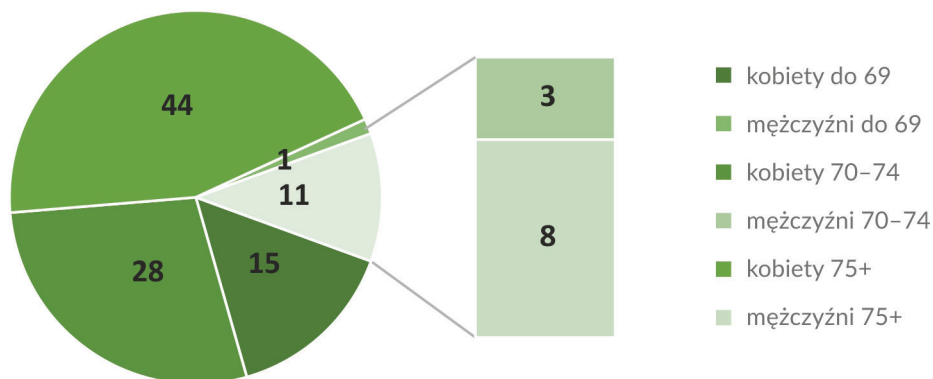
UCZESTNICY UTW

- UCZESTNICY ZRÓWNOWAŻONEJ TURYSTYKI

Seniorzy biorący udział w Uniwersytetach Trzeciego Wieku są tą grupą pokolenia baby boomers i tradycjonalistów, która świadomie wybiera aktywność społeczną w okresie emerytalnym. Osoby należące do tego kręgu są otwarte na nowe doświadczenia i wiedzę, realizują swoje pasje i wzajemnie się mobilizują do aktywnego spędzania wolnego czasu.

W Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu studenci UTW zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat zrównoważonej turystyki. Biorąc pod uwagę zainteresowanie zajęciami proponowanymi w UTW można było spodziewać się również dużego zainteresowania zagadnieniami realizowanymi w Akademii Zrównoważonej Turystyki. Jednak efekty przerosły oczekiwania. Aspekty turystyki zrównoważonej nie były niczym nowym dla studentów, którzy podsumowali przedstawione im przez zespół projektowy rozwiązania w turystyce zrównoważonej jako „stosowane od zawsze”. Szczególnie pokolenie starszych BB i Tradycjonaści swoją przygodę z turystyką rozpoczynali, gdy plastik nie był wszechobecny, a na szlakach obowiązywała niepisana zasada wzajemnego pozdrawiania się.

Uczestnicy wykładu na temat zrównoważonej turystyki chętnie wyrazili swoją opinię o tym zjawisku odpowiadając na pytania ankiety. Największą grupę wśród respondentów stanowiły kobiety w wieku 75 lat i starsze. Wśród mężczyzn, którzy stanowili 12% studentów UTW również dominowali 75-latkowie i starsi.

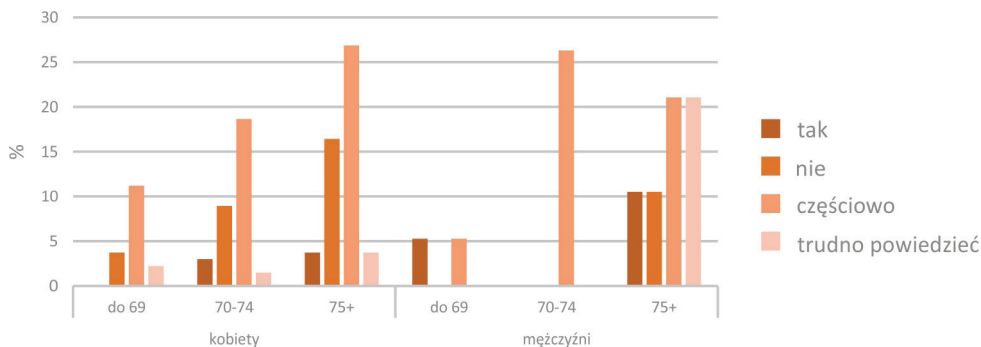

Rys. 1. Rozkład wieku grupy badawczej (w %)

Zarówno kobiety (55%) jak i mężczyźni (68%) wskazują, że lubią podróżować. Chociaż wśród kobiet częściej robią to osoby młodsze do 74 roku życia (46%), natomiast bardziej aktywni turystycznie są mężczyźni w wieku 75 lat i starsi (53%).

Jedynie 12% respondentów w ciągu ostatniego roku nie wyjechało w celach turystycznych (z co najmniej jednym noclegiem). Dla nich najważniejszymi barierami uczestniczenia w turystyce były względy zdrowotne, rzadziej względy finansowe, a jedna osoba wskazała obawę przed możliwymi problemami.

Wśród kobiet i mężczyzn, które w ciągu ostatniego roku podróżowały najczęstszymi typami wyjazdów były: wczasy z biurem podróży i prywatny wyjazd w gronie znajomych. Wiele kobiet wskazywało również wyjazdy sanatoryjne oraz z klubem seniora lub UTW jak i wyjazdy do rodziny.

Rys. 2. Czy zasady zrównoważonej turystyki są trudne do spełnienia?

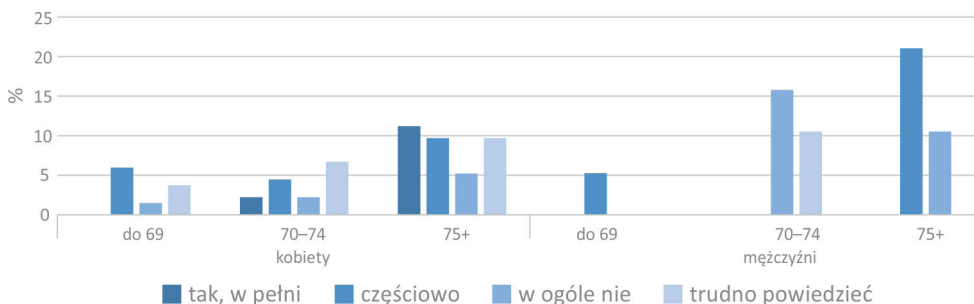
Powyższe informacje o uczestnikach Uniwersytetu Trzeciego Wieku, ich nastawieniu do turystyki i realizowaniu potrzeb z tym związanych dały możliwość poznania postaw wobec turystyki zrównoważonej. Seniorzy po zapoznaniu się z wymaganiami stawianymi turystom jak i sektorowi turystycznemu czy lokalnym organizacjom współtworzącym turystykę stwierdzili, że turystyka zrównoważona ale w formie zorganizowanej niesie znaczące wymagania dla turystów (34%) lub częściowe (20%). Wśród kobiet i mężczyzn najwięcej osób zauważających problemy wynikające z regulacji związanych ze zrównoważoną turystyką jest w wieku 75 lat i więcej (odpowiednio 25% oraz 53%). Zastanawiające zatem było, czy turystyka indywidualna ze względu na wymagania wprowadzania zrównoważonych rozwiązań jest postrzegana w analogiczny sposób? Znacznie więcej kobiet w wieku 75+ ocenia, że dla indywidualnej organizacji turystyki wprowadzanie rozwiązań zrównoważonych jest uciążliwe. Wśród mężczyzn opinia jest bardzo zbliżona jak w przypadku wyjazdów zorganizowanych. Najmłodsze osoby spośród studentów UTW zauważają najmniej problemów z wprowadzaniem działań zrównoważonych w turystyce zorganizowanej i indywidualnej.

Wśród kobiet, niezależnie od wieku, najczęściej pojawiały się głosy odnośnie spełnienia niektórych wymagań turystyki zrównoważonej w trakcie podróży. Natomiast należy zwrócić uwagę na opinie mężczyzn w wieku 70+, dla których to częściowe spełnianie wymagań zrównoważonych działań w turystyce jest najczęściej zauważane.

Ponieważ cele zrównoważonego rozwoju mają powodować wzrost atrakcyjności lokalnych wyrobów i produktów, to poproszono studentów UTW o opinię na temat zrównoważonego wykorzystania w trakcie turystyki zasobów regionalnych. Seniorzy jednoznacznie

wskazali, że wprowadzenie walorów lokalnych i regionalnych do atrakcji podróźniczych spowoduje, że turystyka będzie bardziej interesująca. Mężczyźni najczęściej wskazywali, że wykorzystanie w realizacji turystyki zrównoważonej o aspekty związane z promocją regionu i regionalnej kultury może w największym stopniu zwiększyć atrakcyjność nowych form turystyki.

Kobiety wskazały znacznie więcej aspektów jakie mogą spowodować wzrost atrakcyjności zrównoważonych rozwiązań turystycznych. Tymi aspektami były: dążenie do ochrony środowiska naturalnego, gwarancja miejsc pracy społeczności lokalnej, ale również promocja regionu, kultury i dbałość o dziedzictwo kulturowe).

Rys. 3. Czy obecne zachowania turystyczne różnią się od zachowań postrzeganych jako zrównoważone w podróżowaniu?

Podsumowując rozważania i finalizując gromadzenie opinii uczestników UTW w Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu zostali oni zapytani o obecne zachowania turystyczne, czy są one bliskie rozwiązaniom zrównoważonym czy może znacząco się różnią.

Mężczyźni biorący udział w dyskusji twierdzą, że ich obecne zachowania turystyczne częściowo lub w ogóle nie różnią się od zachowań turystycznych prowadzonych w duchu realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Najstarsze studentki UTW dostrzegają poważne różnice między swoimi przyzwyczajeniami turystycznymi a poznaczonymi aspektami turystyki zrównoważonej. Najczęściej jednak kobiety wskazywały na różnice w pewnych aspektach podróżowania, a były to głównie wybierane rozwiązania związane z transportem i zakwaterowaniem. Wśród kobiet i mężczyzn pojawiały się również jako mankamenty konieczne do poprawienia w duchu zrównoważonej turystyki takie jak: wyżywienie, korzystanie z oferty rozrywkowej lub związanej ze zwiedzaniem.

Uczestnicy spotkania w ramach UTW w Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu wykazali bardzo duże zainteresowanie i gotowość do skonfrontowania swoich przyzwyczajeń codziennych i podróźniczych z wymaganiami stawianymi względem turystów by realizować cele zrównoważonego rozwoju.

Zespół projektowy AZT serdecznie dziękuje za wspólnie spędzony czas pełen inspiracji i ciekawych rozmów przy smacznym cięście.

Współczesna branża turystyczna i podróżnicza w ogromnym stopniu opiera się na gromadzeniu danych osobowych. Dotyczy to właściwie wszystkich uczestników rynku – od lotnisk i linii lotniczych, przez hotele i internetowe biura podróży, aż po organizacje promujące destynacje i parki rozrywki. Mimo że większość z nich stara się chronić swoje systemy informatyczne, nie istnieje sposób, by całkowicie wyeliminować ryzyko kradzieży danych czy ataków hakerskich. W cyfrowym świecie nie ma przestrzeni w pełni bezpiecznych, a zagrożenie cyberatakiem zawsze pozostaje w tle.

Internet sprzyja anonimowości, co utrudnia zlokalizowanie cyberprzestępców. W efekcie połączenie powszechnego dostępu do informacji z nieustannym rozwojem technologii cyfrowych w turystyce otworzyło przed nimi swoistą „puszkę Pandory”. Choć cyfryzacja jest dziś podstawą funkcjonowania całej branży – wspiera zarówno działania operacyjne, jak i decyzje strategiczne – to równocześnie zwiększa jej podatność na ataki.

Jeśli do tego dodać rosnącą rolę sztucznej inteligencji, rzeczywistości rozszerzonej i wirtualnej, Internetu rzeczy, a także nowych modeli relacji biznesowych, zarówno między firmami, jak i z klientami, przyszłość sektora wydaje się pełna szans, ale też potencjalnych zagrożeń.

ŹRÓDŁO

Arenas, C., Martínez, M., & Ruiz, M. (2025). The role of cybersecurity as a preventive measure in digital tourism and travel: A systematic literature review. *Information Technology & Tourism*. <https://doi.org/10.1007/s10791-025-09523-3>

PRAKTYCZNY PORADNIK DLA TURYSTÓW I BRANŻY TURYSTYCZNEJ

DLA TURYSTÓW – jak podróżować bezpiecznie cyfrowo

1. Zabezpieczaj swoje urządzenia
 - Zanim wyjedziesz, zainstaluj aktualizacje systemu i aplikacji.
 - Włącz blokadę ekranu, szyfrowanie i funkcję lokalizacji urządzenia (na wypadek kradzieży).
 - Używaj oprogramowania antywirusowego i zapory sieciowej (firewall).
2. Uważaj na publiczne Wi-Fi
 - Unikaj logowania się do banku, e-maila czy platform rezerwacyjnych przez darmowe sieci w hotelach, kawiarniach lub na lotniskach.
 - Korzystaj z VPN, jeśli musisz używać publicznego Wi-Fi.
3. Zachowaj ostrożność przy rezerwacjach online
 - Dokonuj rezerwacji tylko na oficjalnych stronach lub aplikacjach biur podróży i hoteli.
 - Sprawdzaj, czy adres strony zaczyna się od <https://> i zawiera symbol kłódki.
 - Nie klikaj w linki z nieznanymi źródłami – to może być phishing.

4. Chronić swoje dane osobowe
 - Podawaj tylko niezbędne dane.
 - Nie udostępniaj zdjęć dokumentów w mediach społecznościowych.
 - Jeśli hotel lub biuro podróży prosi o zbyt szczegółowe dane – zapytaj, dlaczego są potrzebne.
5. Korzystaj z bezpiecznych metod płatności
 - Używaj kart wirtualnych lub systemów typu Apple Pay / Google Pay zamiast fizycznych kart.
 - Nie zapisuj danych kart na niesprawdzonych stronach.
6. Uważaj na media społecznościowe
 - Nie publikuj informacji o aktualnym miejscu pobytu ani planach wyjazdu w czasie rzeczywistym.
 - Po powrocie możesz dzielić się zdjęciami – bez narażania się na kradzież czy oszustwa.
7. Zgłaszaj incydenty
 - W razie podejrzenia oszustwa lub wycieku danych natychmiast zgłoś to bankowi, organizatorowi podróży i odpowiednim służbom (np. CERT Polska).

DLA BRANŻY TURYSTYCZNEJ – jak chronić dane klientów i reputację

1. Szkol personel w zakresie cyberbezpieczeństwa
 - Regularne szkolenia o phishingu, bezpiecznym korzystaniu z systemów rezerwacyjnych, ochronie danych.
 - Wprowadź testy symulujące ataki (np. fałszywe e-maile).
2. Aktualizuj i zabezpieczaj systemy IT
 - Regularne aktualizacje oprogramowania i systemów zarządzania hotelami / rezerwacjami.
 - Stosuj uwierzytelnianie dwuskładnikowe (2FA).
 - Używaj zapór sieciowych i monitoringu bezpieczeństwa.
3. Opracuj procedury reagowania na incydenty
 - Zdefiniuj, kto odpowiada za kontakt z klientami i mediami w razie naruszenia danych.
 - Opracuj plan awaryjny (incident response plan).
4. Zadbaj o bezpieczne przechowywanie danych klientów
 - Przechowuj dane tylko tak długo, jak jest to konieczne.
 - Szyfruj bazy danych, szczególnie te zawierające dane płatnicze.
5. Buduj zaufanie poprzez transparentność
 - Informuj klientów, jak chronisz ich dane (np. w polityce prywatności).
 - Udostępniaj certyfikaty bezpieczeństwa i audyty IT.
6. Współpracuj branżowo i międzynarodowo
 - Wymieniaj doświadczenia z innymi organizatorami i hotelami.
 - Uczestnicz w programach CERT oraz inicjatywach UE (np. Digital Europe Programme).

Cyberbezpieczeństwo w turystyce

Poradnik dla turystów i branży turystycznej

DLA TURYSTÓW

Jak podróżować bezpiecznie w świecie cyfrowym?

- Zabezpiecz swoje urządzenie
- Unikaj ryzykownych sieci WiFi
- Rezerwuj tylko na zaufanych stronach
- Używaj silnych haseł i weryfikacji dwuetapowej
- Chroń swoje dane osobowe i płatnicze
- Zgłaszaj podejrzane e-maile i strony

DLA BRANŻY TURYSTYCZNEJ

Jak chronić dane klientów i reputację firmy?

- Szkol pracowników z cyberhigieny
- Aktualizuj systemy i zabezpieczaj infrastrukturę
- Stosuj szyfrowanie danych i silne hasła
- Ustal plan reagowania na incydenty
- Informuj klientów o zasadach ochrony danych

PODSUMOWANIE

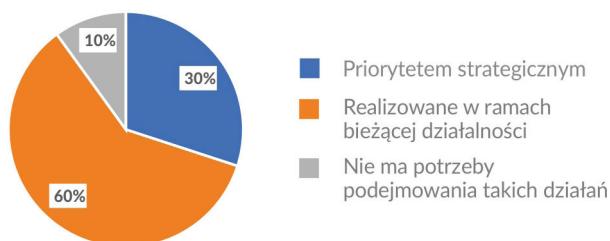
Cyberbezpieczeństwo to wspólna odpowiedzialność

Bezpieczny turysta
+ wiarygodna branża
= silna turystyka

BRANŻA TURYSTYCZNA W OBLICZU ZRÓWNOWAŻONYCH ZMIAN

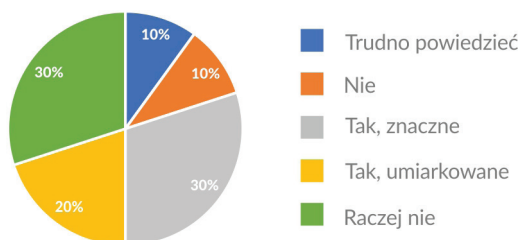
W czerwcu 2025 roku, wśród uczestników webinaru „Przyszłość turystyki – wyzwania dla sektora hotelarskiego”, w którym udział wzięli przedstawiciele firm należących do sektora turystycznego, przeprowadzono badanie ankietowe. Pytania dotyczyły, między innymi, zagadnienia jak sektor postrzega realizację postulatów zrównoważonego rozwoju na gruncie swojej aktywności rynkowej. Z odpowiedzi uczestników jasno wynika, że mają oni świadomość konieczności realizacji celów zrównoważonego rozwoju w sektorze turystycznym. Tylko niewielka część respondentów (10%) nie zauważa potrzeby wdrażania takich działań do bieżącego funkcjonowania.

Działania w sektorze turystycznym, na rzecz zrównoważonego rozwoju, powinny być, według Państwa:

Prawie połowa ankietowanych już w tej chwili zauważa zmianę postaw konsumenckich w odniesieniu do ich oczekiwań względem branży turystycznej.

Czy zauważają Państwo, w ostatnich latach, zmiany w oczekiwaniach klientów pod względem zrównoważonego rozwoju?

Ważnym elementem podjętej, w trakcie webinaru dyskusji, była kwestia rozwoju sektora turystycznego, który nie będzie się mógł odbywać bez uwzględnienia postulatów zrównoważonego rozwoju. Wszyscy obecni na webinarze przedsiębiorcy, mają świadomość faktu, że preferencje konsumentów zmieniają się, a dotyczy to szczególnie zmian po okresie pandemii Covid-19. To, z kolei powoduje zmiany postaw konsumenckich w kierunku turystyki zrównoważonej, na które branża turystyczna powinna reagować z wyprzedzeniem.

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez
Ministra Edukacji i Nauki w ramach Programu „Nauka dla Społeczeństwa II”

[www.fundacja.uni.lodz.pl/biezace-projekty/
akademia-zrownowazonej-turystyki](http://www.fundacja.uni.lodz.pl/biezace-projekty/akademia-zrownowazonej-turystyki)

e-mail: azt@fundacja.uni.lodz.pl

